

01 ප්‍රথম: පාඨ: I	අමූතවාභී සංස්කූතභාෂා I වර්ගීඡාරභවධි: I

සංස්කෘත භාෂාව භාරතයේ දැනට පවතින පුරාණතම ව්‍යාවහාරික භාෂාවකි. විධිමත් ව සකස්කරගත් භාෂාවක් වන බැවින් ඊට “සංස්කෘත” යන නම භාවිත කෙරේ. “දෙව්භාෂා”යන අපර නාමයෙන් ද හඳුන්වනු ලබන මෙම භාෂාව ශුද්ධ භාෂාවක්, සාංස්කෘතික භාෂාවක්, ධාර්මික භාෂාවක්, ඓතිහාසික භාෂාවක්, සාහිත්‍යයික භාෂාවක්, වෛද්‍යානික භාෂාවක්, ප්‍රභාවෝපාදක භාෂාවක් හා විශ්වභාෂාවක් හැටියට සුප්‍රසිද්ධ ය. සංස්කෘත භාෂාව ලියා දැක්වීම සඳහා භාවිත කරන්නේ දේවනාගරී අක්ෂරමාලාව යි. අක්ෂරමාලාව යනු දෘශ්‍ය සංකේතවලියකි. කථා කිරීමේ දී මුඛින් නිකුත් වන ශබ්ද ලියා දක්වන දෘෂ්ටිගෝචර සංකේත, අක්ෂර හෙවත් අකුරු නමින් හැඳින්වේ.

සංස්කෘත භාෂාවේ සියලු අක්ෂර හතළිස් නවය (49)කි. එම අක්ෂරමාලාව ස්වර හා ව්‍යංජන වශයෙන් ප්‍රධාන කොටස් දෙකකට බෙදේ. ස්වර දෘහතර (14)කි. ව්‍යංජන තිස්පහ (35)කි. පහතින් දැක්වෙන්නේ ඔබ මීට පෙර උගත් සංස්කෘත වණිමාලාවේ බෙදීම් ඇතුළත් සටහන් කිහිපයකි.

ස්වර 14

ව්‍යංජනාක්ෂරයන්ගේ උපකාරයක් නොමැති ව තනි ව උසුරුවනු ලබන අකුරු ස්වරාක්ෂර නම් වේ.

ස්වර 14	අ	ආ	ඇ	ඈ	ඉ	ඊ	උ	ඌ	ඍ	ඎ	ඏ	ඐ	එ	ඒ	ඓ	උ
හ්‍රස්ව 05	අ	ඇ	ඉ	උ	ඌ											
දීර්ඝ 09	ආ	ඈ	ඊ	උ	ඌ	ඍ	ඎ	ඏ	ඐ	එ	ඒ	ඓ	උ			
ප්ලූත	මාත්‍රා තුනක උච්චාරණ කාලයක් ගත වන්නා වූ හඬ ප්ලූත නම් වේ. ගායනය, හැඬීම, දුර සිටින අයෙකුට අඬ ගැසීම හා විචාරය ආදී අවස්ථාවල දී අකුරු ප්ලූත ව කියවේ. වචන අවසානයේ ඇදී කියවීම ප්ලූත ස්වභාවය යි. ප්ලූතය ලියා දැක්වීමට නොහැකි ය.															
සන්ධ්‍යක්ෂර 04	ඈ	ඊ	උ	ඌ												

නාමිත් / අනාමිත්	අක්‍ෂරමාලාවේ අ, ආ දෙක අනාමිත් වන අතර අනෙක් සියලු ම ස්වර නාමිත් නම් වේ.
සමාන / සවණී	අ ඉ ඊ ශ්‍රී ල යන අකුරු පහ ලිවීමේ හේද වශයෙන් හා උච්චාරණ කාල වශයෙන් සමාන බැවින් සමාන / සවණී නම් වේ.

ව්‍යංකේජන 35

ස්වරාක්‍ෂරයන්ගේ උපකාරයක් නොමැති ව තනි ව උච්චාරණය කළ නොහැකි වර්ණ සමූහය ව්‍යංකේජන නම් වේ. (ස්වර සංයුක්ත ව්‍යංකේජන)

කවර්ග	ක	ඛ	ග	ඝ	ඞ
චවර්ග	ච	ඡ	ඣ	ඤ	ඦ
ටවර්ග	ට	ඨ	ඪ	ඬ	ඹ
තවර්ග	ත	ථ	ද	ධ	න
පවර්ග	ප	ඤ	බ	ඞ	ම
අන්ත:ස්ථ	ය	ව	ර	ල	
උඝ්‍මන්	ශ	භ	ස	හ	
අනුස්වාර	අං				
විසර්ග	අ (:)				

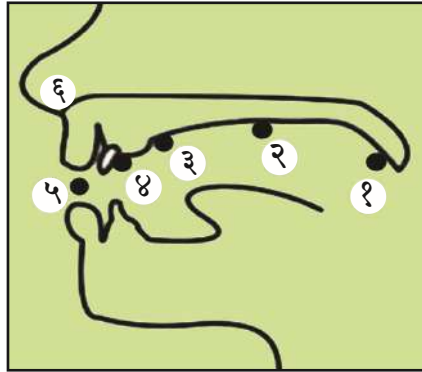
ස්වරා:		ව්‍යංකේජන										
		අභ්‍යන්තර:		භ්‍යන්තර:					අභ්‍යන්තර:			
		වර්ගාක්ෂර:										
භ්‍යන්තර	අභ්‍යන්තර	අභ්‍යන්තර	භ්‍යන්තර	අභ්‍යන්තර	භ්‍යන්තර	අභ්‍යන්තර	භ්‍යන්තර	අභ්‍යන්තර	භ්‍යන්තර	අභ්‍යන්තර	භ්‍යන්තර	
අ	ආ	ක	ඛ	ග	ඝ	ඞ	ය	හ	අං	අ:	ශ	
ඈ	ඉ	ච	ඡ	ඣ	ඤ	ඦ	ව				භ	
ඊ	උ	ට	ඨ	ඪ	ඬ	ඹ	ර				ස	
ඌ	ඍ	ත	ථ	ද	ධ	න	ල					
ඎ	ඏ	ප	ඤ	බ	ඞ	ම						
ඉ	ඊ											
උ	ඌ											
ඍ	ඎ											
ඏ	ඐ											

ස්වර පරිණාම වගුව

සංස්කෘත භාෂාවේ ස්වරාක්ෂරයන්ගේ වර්ධන අවස්ථා පහත වගුවේ දැක්වේ. මෙම ස්වර පරිණාම වීම පිළිබඳ දැනුම සැබෑ කාර්යයේ දී වැදගත් වේ.

ह्रस्व	दीर्घ	गुण	वृद्धि	व्यस्थ	अर्धस्वर
अ	आ	×	आ	×	×
इ	ई	ए	ऐ अय् →	आय् →	य्
उ	ऊ	ओ	औ अव् →	आव् →	व्
ऋ	ॠ	अर्	आर् →	→	र्
ॠ	ॡ	अल्	आल् →	→	ल्

උච්චාරණ අවයව පද්ධතිය අනුව අක්ෂරයක හඬ නිපදවීම සඳහා ප්‍රධාන අවයව පහක් අතිශයින් ම උපකාරී වේ. මෙම ස්ථාන අක්ෂරෝත්පත්තිස්ථාන යනුවෙන් හඳුන්වයි.

- 1. कण्ठः
- 2. तालुः
- 3. मूर्धा
- 4. दन्ताः
- 5. ओष्ठौ
- 6. नासिका

कण्ठ्य	කණ්ඨය හෙවත් ගෙළ ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද
तालव्य	තල්ල ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද
मूर्धन्य	උඩුතල්ල ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද
दन्त्य	දත් ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද
ओष्ठ्य	දෙතොල් ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද
नासिक्य	නාසය ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද
कण्ठतालव्य	ගෙළ හා තල්ල ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද
कण्ठोष्ठ्य	ගෙළ හා තොල් ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද
दन्तोष्ठ्य	දත් හා දෙතොල් ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද
अनुनासिका	නාසය ඇසුරු කොටගෙන උපදින ශබ්ද

අප මෙතෙක් ඉගෙනගත් සංස්කෘත අක්ෂරමාලාවේ සියලු බෙදීම් පහත පරිදි වගුගත කළ හැකි ය.

स्वराः		व्यञ्जनानि											
		अघोषशब्दाः		घोषशब्दाः									अघोषशब्दाः
		वर्गाक्षराः											
ह्रस्वस्वर	दीर्घस्वर	अल्पप्राण	महाप्राण	अल्पप्राण	महाप्राण	अल्पप्राण	नासिक्य वर्गान्त	अन्तःस्थ	अर्धस्वर	ऊष्मन्	अनुस्वार	विसर्ग	ऊष्मन्
कण्ठज	अ	आ	क	ख	ग	घ	ङ		ह	अं	अ(ः)		
तालुज	इ	ई	च	छ	ज	झ	ञ	य					शः
मूर्धज	उ	ऊ	ट	ठ	ड	ढ	ण	र					ष
दन्तज	ऋ	ॠ	त	थ	द	ध	न	ल					स
ओष्ठज	ऌ	ॡ	प	फ	ब	भ	म						
कण्ठतालु	ए												
		ऐ											
कण्ठोष्ठज		ओ											
		औ											
दन्तोष्ठज								व					

හලන්ත

ක ක සිට හ හ දක්වා ඇති වර්ණ රාශිය ස්වරයක ආධාරයෙන් තොර ව උච්චාරණය කළ නොහැකි ය. ඉහත ඇත්තේ ස්වර සංයුක්ත ව්‍යාඤ්ජන වර්ණයෝ යි. ඒවායේ ශුද්ධ ස්වභාවය මෙපරිදි ය.

क् ख् ग् घ् ङ् - च् छ् ज् झ् ञ् - ट् ढ् ड् ढ् ण् - त् थ् द् ध् न्
 प् फ् ब् भ् म् - य् र् ल् व् - श् ष् स् ह्

මෙම අක්ෂර සිංහල භාෂාවේ හැඳින්වෙන්නේ "හල්" අකුරු නමිනි. හල් කිරීමේ ලකුණ දේවනාගරීවල යෙදෙන්නේ අකුරුවලට යටිනි. ස්වර හා සංයෝග නොවූ මෙම ව්‍යංජන හලන්ත හෙවත් හල් අකුරු නමින් හැඳින්වේ.

ක්‍රියාකාරකම 1.1

01. ඔබ ඉහත ඉගෙන ගත් සංස්කෘත අක්ෂරමාලාව පහත වගුවට අනුව සකසන්න.

સ્વરા:					
ह्रस्वा:	दीर्घा:	गुणा:	वृद्धय:	नामिन:	सन्ध्यक्षराणि

02. ඔබ ඉහත ඉගෙන ගත් සංස්කෘත අක්ෂරමාලාව පහත වගුවට අනුව සකසන්න.

व्यञ्जनानि					
अल्पप्राणा:	महाप्राणा:	नासिक्या:	अन्तःस्था:	ऊष्मन्	सन्ध्यक्षराणि

03. පහත භාජනයේ ඇති අක්ෂරවලින් සෝභාක්ෂර හා අසෝභාක්ෂර වෙන්කර වෙන වෙන ම ලියා දක්වන්න.

ज ओ य थ अ इ ऐ ग ऊ
 ऋ ई ल ए घ ङ श ब ठ
 ख ह औ उ आ छ प त
 ट ल र द ड ज ढ ध भ न म
 च लृ ष ण फ स क व झ

घोषा: अघोषा:

ක්‍රියාකාරකම 1.4

01. ඉහත සඳහන් කළ උත්පත්ති ස්ථානයන්ට අනුව පංතියේ කණ්ඩායම් වශයෙන් ශබ්ද නගා අක්ෂරෝච්චාරණය කරන්න.
02. සංස්කෘත අක්ෂරමාලාව ආශ්‍රයෙන් පහත වගුව සම්පූර්ණ කරන්න.

කථජා:	
තාලුජා:	
මූර්ඡජා:	
දන්තජා:	
ආශ්‍රජා:	
නාසික්‍යා:	
කථතාලුජා	
කථආශ්‍රජා	
දන්තආශ්‍රජා:	

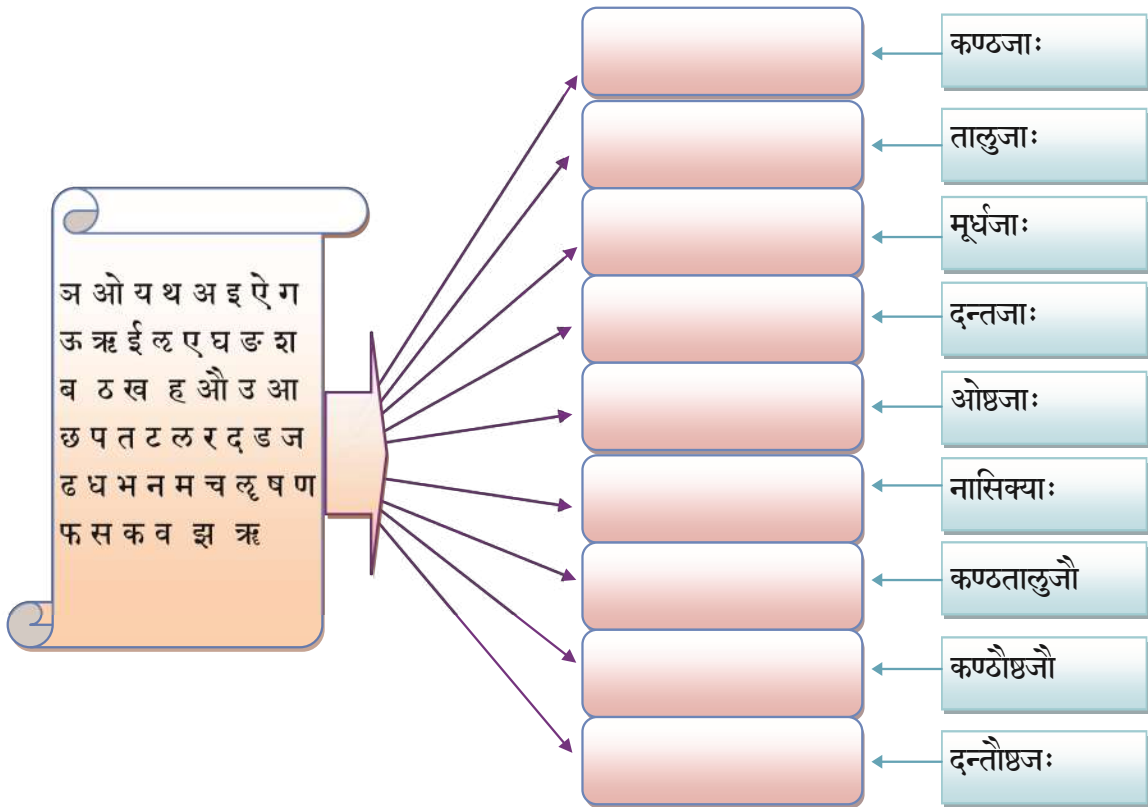
ක්‍රියාකාරකම 1.5

01. පහත සඳහන් ප්‍රකාශනවල හිස්තැන්වලට සුදුසු පද යොදා වාක්‍ය සම්පූර්ණ කරන්න.

- i. **ම, ක, ඡ, ඔ, උ, ඊ, ඊ, ඊ** යන අක්ෂරවලින් යන අක්ෂර කණ්ඩුප අක්ෂර වන අතර යන අක්ෂර දන්තප අක්ෂර වේ.
- ii. **ආ, ආ** අක්ෂර වන අතර **ආ** අක්ෂරයක් වේ.
- iii. **ඊ, ඊ, ආ, ආ, ආ** යන අක්ෂර අක්ෂර ලෙස හැඳින් වේ.
- iv. දිවේ මුල කොටස උගුර දෙසට ලං වීමෙන් උපදින ශබ්ද..... අක්ෂර ලෙස හැඳින් වේ.
- v. ඕෂ්ඨප අක්ෂර යනු උපදින අක්ෂර වේ.
- vi. එක් ස්ථානයකින් උපදින අකුරු.....නමින් හඳුන්වන අතර ද්විප අක්ෂර යනු උපදින අක්ෂරයි.
- vii. වර්ගයන්ගේ පළමුවන දෙවන හා ශ, ඔ, ස යන අකුරු වන අතර මහත් වූ ශබ්දයකින් උච්චාරණය වන අකුරු නමින් හැඳින් වේ.

- viii. ස්වර ස්වභාවයන්, ව්‍යංශ්ජන ස්වභාවයන් ඇති අකුරු නමින් හඳුන්වන අතර ඒවා යන අකුරු යි.
- ix. වර්ගාන්ත අකුරු නමින් ද හඳුන්ව යි.
- x. වර්ගයන්ගේ පළමු අක්ෂර පහ නමින් ද හැඳින් වේ.

ක්‍රියාකාරකම 1.6
 01. පහත දක්වා ඇති සංස්කෘත අක්ෂරමාලාව උත්පත්ති ස්ථාන අනුව වර්ග කර ඉදිරියෙන් දක්වා ඇති කොටු තුළ ලියන්න.

अकालमेघवद्वित्तमकस्मादेति याति च ।

ධනය අකල් වැස්සක් මෙනි. අහම්බෙන් මෙන් ලැබෙයි. එසේ ම නැතිවී යයි.

अक्षौभ्यतौ वमयतां महत्वस्य हि लक्षणम् ।

නොකැළඹීම හා නොනැවීම උතුම් බවෙහි ලක්ෂණය යි.

अङ्गमारुह्यसुप्तं हि हत्वा किं नाम पौरुषम् ।

උතුලේ නිදන්නා නසා කවර විරඤ්ඤයක් ද?